

Høring

Tariffnemndas utkast til vedtak om endring i forskrift 16. november 2009 nr. 1375 om allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringene

Forskriften om allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringene ble fastsatt av Tariffnemnda 16. november 2009 og trådte i kraft 1. januar 2010. Forskriften er fastsatt i samsvar med begjæringen fra Landsorganisasjonen i Norge (LO) på grunnlag av Overenskomsten for jordbruks- og gartnerinæringene 2008 – 2010.

I overenskomsten for jordbruks- og gartnerinæringene er det fastsatt egne lønnsbestemmelser for lærlinger og praktikanter. Etter overenskomsten skal praktikanter minst lønnes med 60 % av nybegynnersats for fast ansatt arbeidstaker.

Lærlinger er unntatt fra allmenngjøringsforskriftens virkeområde, jf. forskriften § 2 andre ledd. Bakgrunnen for dette er i hovedsak en antakelse om at de fleste lærlinger i praksis omfattes av de spesielle lønnsbestemmelsene i Overenskomsten § 3.4.3 Lærlinger m.v., samt et ønske om å gjøre forskriften enklest mulig. Praktikanter er ikke unntatt fra forskriftens virkeområde.

I brev 15. mars 2010 fra LO fremgår det at det ikke har vært LOs hensikt at praktikanter skal avlønnes på annen måte etter allmenngjøringsforskriften enn tidligere. På denne bakgrunn har LO bedt Tariffnemnda om å endre forskriften slik at det fastsettes en egen lønnsbestemmelse for praktikanter i allmenngjøringsforskriften § 3, tilsvarende som i overenskomsten.

Tariffnemndas vurdering

Tariffnemnda viser mer generelt til de vurderinger som ligger til grunn for vedtaket om allmenngjøring av Overenskomsten for jordbruks- og gartnerinæringene, se nemndas vedtak 16. november 2009.

Tariffnemnda vil også i denne sammenheng presisere at nemnda tar utgangspunkt i at allmenngjøringsloven bygger på den forutsetning at utenlandske arbeidstakere skal ha lønns- og arbeidsvilkår som samlet sett er likeverdige med hva norske arbeidstakere har. Samtidig legger nemnda vekt på at allmenngjøring ikke skal brukes i større utstrekning enn nødvendig for å oppfylle formålet med allmenngjøringsloven og holde seg innenfor EØS-retten. Nemnda understreker at siktemålet med allmenngjøring ikke er å gi norske tariffavtaler et generelt utvidet anvendelsesområde.

Tariffnemnda tar utgangspunkt i at praktikanter i jordbruks- og gartnerinæringene inntil allmenngjøringsforskriften trådte i kraft 1. januar 2010, i hovedsak i praksis har vært avlønnet i henhold til overenskomsten, i samsvar med forutsetningene i forskrift 28. januar 2009 nr. 75 om midler til bygdeutvikling eller i samsvar med andre praktikantordninger.

Etter Overenskomsten for jordbruks- og gartnerinæringene 2008 – 2010 skal praktikanter lønnes med 60 % av nybegynnersats for fast ansatt arbeidstaker, dvs. 69 kroner per time.

Etter forskriften om midler til bygdeutvikling kan det av fylkesvise utviklings- og tilretteleggingsmidler gis tilskudd til blant annet praktikantordning. En forutsetning for slikt tilskudd er at praktikanten skal ha lønn minst tilsvarende 65 % av lønnstrinn 1 i Statens

regulativ, samt feriepenger på grunnlag av dette, se nærmere denne forskriften § 3. 65 % av lønnstrinn 1 i statens regulativ tilsvarer 67 kroner per time.

Blant annet på bakgrunn av at det ikke lenger stilles krav om praksis for å komme inn på landbrukshøyskolen, er den praktikantordningen som følger av forskriften om midler til bygdeutvikling I stadig mindre i bruk. Mens det i 2001 var 180 praktikanter i landbruket, sank tallet til mindre enn 50 i 2008. I 2009 var det kun 11 fylker som ”brukte” ordningen.

Tariffnemnda er kjent med at det også finnes andre praktikantordninger i landbruket som blant annet gir utenlandske studenter innføring i norsk landbruk, levesett og kultur, samtidig som studentene skal yte hjelp i gårdsarbeidet. Det forutsettes at det dreier seg om studenter som har behov for praksisplass i forbindelse med en formell utdanning innenfor landbruket.

Ettersom allmenngjøringsforskriften ikke inneholder noen særregler for praktikanter eller unntar praktikanter fra forskriftens virkeområde, betyr det at praktikanter nå minst skal avlønnes i samsvar med de generelle allmenngjorte lønnsattsene i allmenngjøringsforskriften. Tariffnemnda legger til grunn at praktikantordningen er en spesiell ordning innenfor landbruket og landbruksrelaterte næringer, og at det ikke har vært ønskelig å endre denne ordningen ved å heve minstelønnen for disse arbeidstakerne til den samme som for ordinære arbeidstakere.

Tariffnemnda vil på denne bakgrunn foreslå at det inntas en egen bestemmelse i allmenngjøringsforskriften for jordbruks- og gartnerinæringene som innebærer at praktikanter i jordbruks- og gartnerinæringene skal avlønnes på samme måte som etter overenskomsten, dvs. med minst 60 % av nybegynnersats for fast ansatte arbeidstakere.

Merknader til bestemmelsen

Til § 3 Lønnsbestemmelser

Bestemmelsene i § 3 om lønn må ses på bakgrunn av § 5 der det fremgår at det er de samlede lønns- og arbeidsvilkår som avgjør om bestemmelsene i forskriften kommer til anvendelse.

Satsene tilsvarer minstelønnsattsene i tariffavtalen. Bestemmelsen skiller mellom fast ansatte arbeidstakere og ferie- og innhøstingshjelp. Ferie- og innhøstingshjelp utfører arbeid av midlertidig karakter med inntil 12 ukers varighet per kalenderår.

I samsvar med overenskomsten er det innført en egen bestemmelse som angir minstelønn for praktikanter, jf. endringsforskrift av Praktikanter atskiller seg fra andre arbeidstakere ved at de er ungdom eller studenter som utfører gårdsarbeid for å få innsikt i norsk landbruk, levesett og kultur, som ledd i utdanning.

I veiledningshefte fra Statens landbruksforvaltning om praktikantordningen i landbruket uttales blant annet følgende om praktikantordningen:

”Målgruppen er personer i alderen 16 – 30 år som ønsker praksis og utdanning innen landbruket. [...]

Utenlandske søkere til praksisplasser må ha arbeids- og oppholdstillatelse. Ved korttidsopphold i Norge, kommer ikke disse søkerne inn under ordningen. Ordningen kan heller ikke benyttes til rimelig sommerhjelp eller kortere vikariater. Hensikten med ordningen

er å bidra til rekruttering til norsk landbruk, og ikke til å lønne arbeidskraft for kortere perioder eller for å skaffe billig arbeidskraft til landbruket. [...]”

Bestemmelsens siste ledd innebærer at refusjon av utgifter til reise, kost og losji som utsendte arbeidstakere har pådratt seg på grunn av utsendingen, ikke skal regnes som lønn etter forskriften. Bestemmelsen pålegger ingen plikt for arbeidsgiver til å dekke slike utgifter, men hvis arbeidsgiver gjør dette, uansett grunnlag, så skal det ikke regnes som lønn etter forskriften.

Utkast til Forskrift om endring i forskrift av 16. november 2009 om allmenngjøring av tariffavtale for jordbruks- og gartnerinæringene.

Fastsatt av Tariffnemnda med hjemmel i lov 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler

I

I forskriften gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

§ 3. Lønnsbestemmelser

Arbeidstakere som utfører arbeid i henhold til § 2, skal minst ha en lønn pr. time på kroner:

a) Ferie- og innhøstingshjelp

Arbeidstakere 16 – 17 år: 77,-

Arbeidstakere 17 – 18 år: 80,-

Over 18 år: ansatt inntil 12 uker 97,50

Over 18 år: ansatt mellom 12 – 24 uker (3 – 6 mnd) 103,-

Arbeidstakere over 18 år som er ansatt mer enn 6 mnd skal ha lønn som ufaglært fast ansatt, jf. § 3 b).

b) Fast ansatte arbeidstakere

Ufaglærte arbeidstakere 115,15

Arbeidstakere 16 – 17 år 85,-

Arbeidstakere 17 – 18 år 89,-

c) Tillegg for fagarbeidere 8,-

d) Helge-/helligdagstillegg

Røktere/avløsere i fast turnus

Det betales ett tillegg på 25 % per arbeidet time.

1) mellom lørdager klokken 13 og søndager klokken 24

2) mellom klokken 13 og 24 jul- og nyttårsaften

3) mellom klokken 00 og 24 på bevegelige helligdager og 1. og 17. mai.

e) Praktikanter

Praktikanter lønnes med minst 60 % av nybegynnersats for fast ansatte arbeidstakere.

Ytelser som betales som refusjon av utgifter som faktisk er påløpt på grunn av utsendingen, for eksempel reiseutgifter, kost og losji, skal ikke regnes som lønn etter forskriften.

Endringen trer i kraft 15. juni 2010.